

GEMEENTE STEENBERGEN

Dorpsontwikkelingsplan Kruisland

in steenbergen staat u sterk

Postbus 4 5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107 Boxtel
www.bro.nl

telefoon 0411 850 400
fax 0411 850 401
e-mail: info@bro.nl

Documentatiepagina

Opdrachtgever: Gemeente Steenbergen

Titel rapport: Dorpsontwikkelingsplan Kruisland

Rapporttype: Definitief

Rapportnummer: 213X00034.025656_1_kruisland

Datum: januari 2009

Contactpersoon
opdrachtgever: De heer M. Meulblok

Projectteam BRO: Martijn Gerards en Fieke Verschueren

Trefwoorden: Leefbaarheid, kleine kernen, DOP.

Beknorte inhoud: Een Dop is een plan met een programma dat wordt geschreven met als doel om op de (middel)lange termijn te kunnen werken aan de leefbaarheid van kleine kernen. Het bestaat uit een wensbeeld van de bewoners, dat is uitgewerkt in een visie op de toekomst. Tenslotte is een praktische leefbaarheidsagenda, waarin de visie concreet is uitgewerkt naar projecten voor de komende jaren.

1. INLEIDING	3
2. HUIDIGE SITUATIE EN BELEIDSKADER	7
2.1 Kruisland algemeen	7
2.2 Sociale leven	8
2.3 Wonen	9
2.4 Werken	10
2.5 Voorzieningen	11
2.6 Ruimtelijke inrichting en verkeer	12
2.7 Buitengebied en recreatie	13
2.8 Beleidskader	13
3. WENSBEELD	21
3.1 Inleiding	21
3.2 Kruisland 2020: algemeen wensbeeld	21
3.3 Het sociale leven	21
3.4 Wonen	22
3.5 Werken	24
3.6 Voorzieningen	24
3.7 Ruimtelijke inrichting	25
3.8 Buitengebied	26
4. VISIE	27
4.1 Inleiding	27
4.2 Kernvisie Kruisland	27
4.3 Sociale leven	28
4.4 Wonen	28
4.5 Werken	30
4.6 Voorzieningen	31
4.7 Ruimtelijke inrichting en verkeer	33
4.8 Buitengebied	35
4.9 Leefbaarheidsagenda	37

1. INLEIDING

Voor u ligt het dorpsontwikkelingsplan (DOP) van Kruisland (gemeente Steenberg). Het dorpsontwikkelingsplan is een plan met een praktische agenda waarin voor de middellange termijn vastgelegd wordt welk beleid en welke projecten uitgevoerd dienen te gaan worden om een kleine kern in het landelijke gebied sociaal, economisch en ruimtelijk leefbaar en vitaal te houden.

Via een interactief proces is het programma samen met de bewoners opgesteld. De uitkomsten van dorpsgesprekken zijn een belangrijke input geweest voor het DOP en hebben geleid tot een agenda voor de toekomst. De gemeente, de bewoners en andere partijen kunnen op basis van de agenda afspraken maken; het startsein voor het werken aan de leefbaarheid.

Het werken aan de leefbaarheid is echter een doorlopend proces. Contact tussen de gemeente en dorpsbewoners blijft belangrijk om de doelen te bereiken. Daarom zal de gemeente ook via een gericht communicatietraject de bewoners op de hoogte houden van de stand van zaken en hen zoveel mogelijk betrekken bij de uitvoering van de punten uit de leefbaarheidsagenda.

Achtergrond

De aanleiding voor het maken van dorpsontwikkelingsplannen is meerledig. In de eerste plaats nopen veranderingen op het gebied van vergrijzing, ontgroening en schaalvergroting in kleine kernen ertoe dat de leefbaarheid onder druk staat. Concrete actie is nodig om kleine kernen leefbaar te houden voor haar bewoners. Daarnaast spelen op dit moment in meerdere dorpen belangrijke grote ontwikkelingen op allerlei gebieden. In Kruisland vragen de maatschappelijke accommodaties zoals de basisschool met haar ruimtegebrek en het verouderde dorpshuis met sportzaal de aandacht. In de derde plaats is er de laatste jaren veel beleid geschreven en staat er nieuw beleid op de rol, zonder dat er een kapstok bestaat waarin de onderwerpen samenkomen. Het dorpsontwikkelingsplan kan deze rol vervullen. Tenslotte beoogt de gemeente de betrokkenheid van bewoners te vergroten en het nemen van de eigen verantwoordelijkheid van burgers en maatschappelijke partijen te stimuleren.

Begin 2006 heeft de gemeente Steenberg besloten voor alle kernen (met uitzondering van Steenberg zelf) een dorpsontwikkelingsplan op te stellen. Dinteloord heeft daarbij de spits afgebeten. Welberg en Kruisland zijn gezamenlijk gevolgd.

Aanpak

Het accent van het dorpsontwikkelingsplan voor Kuisland ligt op drie kernpunten:

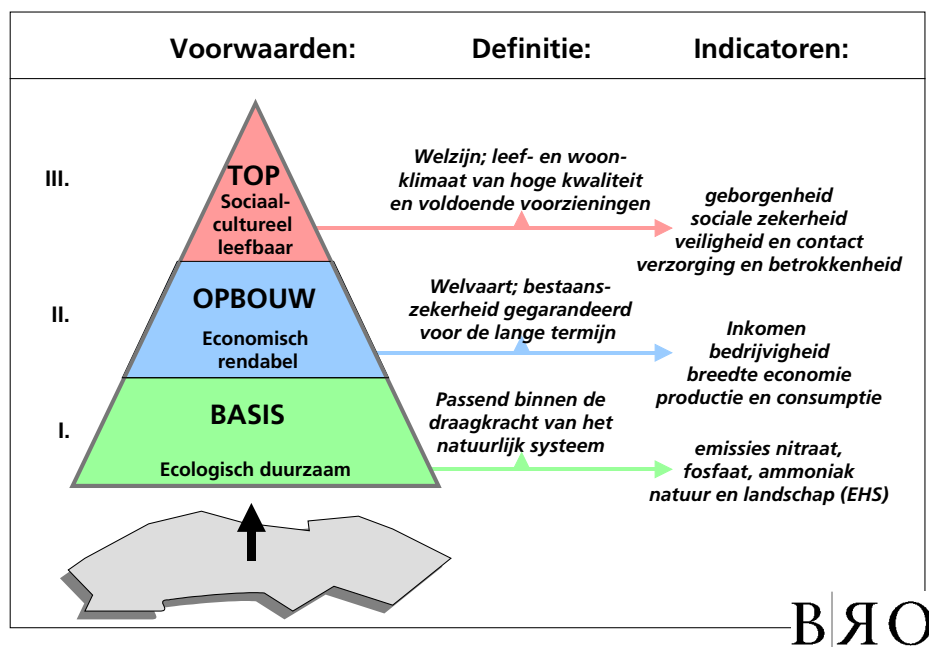
Proces: Mede op verzoek van de gemeente is een zorgvuldig proces ingezet, waarin vier werkbijeenkomsten (Interviews en dorpsgesprekken) zitten en voldoende mogelijkheden voor terugkoppeling.

Korte en bondige visie: Dit product is geen uitgebreid (ruimtelijk, economisch of sociaal) onderzoek. Er zijn reeds meerdere rapporten geschreven en veel problemen zijn al bekend. Er is geen behoefte aan slechts weer een dik onderzoeksrapport. De rapportage is vooral gericht op:

- het wensbeeld van de bewoners;
- de wijze waarop dit voldoet aan reeds opgestelde beleidsdoelen;
- en de projecten, die mogelijk uitgevoerd kunnen worden.

In dit rapport is een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het door de bewoners aangegeven wensbeeld en de daarop gebaseerde visie, om de resultaten van het proces goed in beeld te kunnen brengen.

Uitvoering: Een belangrijke voorwaarde voor het DOP is de uitvoeringsgerichtheid ervan. Daarom is een leefbaarheidsagenda opgenomen met daartoe een aanzet voor het uitvoeringsprogramma. Dit zal in samenspraak met de gemeente worden vastgesteld.

Figuur 1: de leefbaarheidspiramide

Bij de werkwijze is de leefbaarheid van de kern telkens als uitgangspunt gekozen. De leefbaarheid van een dorp komt tot uiting in drie elementen. Deze zijn als een piramide voor te stellen. In de discussies over de leefbaarheid in dorpen biedt dit een belangrijk hulpmiddel om integraal naar problemen te kijken. Oplossingen bij de gevoelde problemen worden in alle pijlers gezocht. De piramide dient dus als een soort checklist. In figuur 1 staat deze werkwijze in de leefbaarheidspiramide weergegeven.

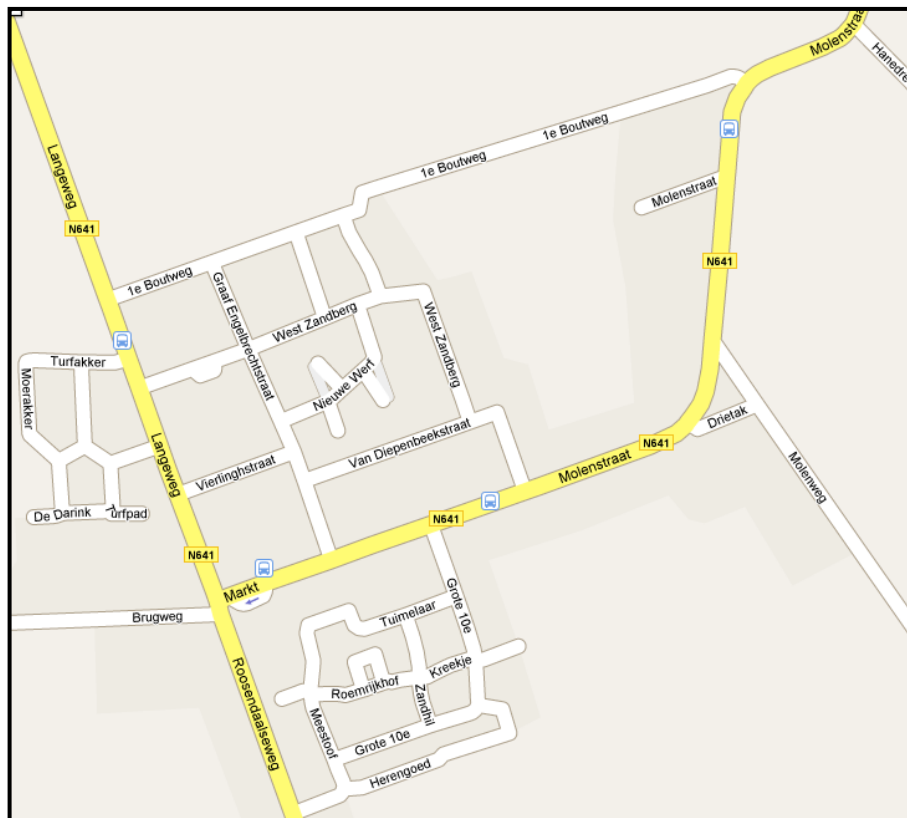
Het proces

Het dorpsontwikkelingsplan van Kruisland is zoals gezegd interactief tot stand gekomen. De volgende procesmomenten hebben reeds plaatsgevonden:

1. Op 28 juni 2006 heeft het officiële startsein plaatsgevonden door een startoverleg met enkele sleutelfiguren uit Kruisland. Gesproken is met mensen die op verschillende wijze actief zijn in en zich betrokken voelen bij het dorp. Op deze wijze is, gecombineerd met een veldbezoek en een bureauonderzoek, een globaal beeld verkregen van de problematiek in Kruisland. Dit vormde een goed startpunt voor een dorpsgesprek.
2. Op 27 november 2006 heeft het eerste dorpsgesprek plaatsgevonden. Hierbij waren ongeveer 27 dorpsbewoners aanwezig. In een workshopachtige setting is gediscussieerd over de toekomst van het dorp. De reeds geformuleerde problemen zijn aangevuld. Daarna is samen met de bewoners ingezoomd op het wensbeeld dat het dorp heeft voor 2020 en de oplossingen die nodig zijn om dit te bereiken.
3. Op 8 maart 2007 heeft het tweede dorpsgesprek plaatsgevonden. Hierbij waren ongeveer 30 bewoners aanwezig. Met deze groep is nagedacht over oplossingen voor de belangrijkste wensen in het dorp.
4. Nadat het verslag bij verschillende groepen onderwerp van discussie is geweest is een visie opgesteld.
5. Het programma zal aan de bewoners kenbaar worden gemaakt. Het resultaat vormt de basis voor het toekomstige overleg tussen het de dorpsraad en de gemeente.

Leeswijzer

In dit rapport vindt u in hoofdstuk 1 de werkwijze en aanpak van het project. In hoofdstuk 2 wordt kort de huidige situatie beschreven. Hoofdstuk 3 bevat een beknopte weergave van het relevante beleidskader. In hoofdstuk 4 staat het wensbeeld beschreven. Dit beeld is op basis van de inbreng van bewoners gemaakt. Het wensbeeld heeft in relatie tot de huidige situatie geleid tot een visie op het dorp in de toekomst (hoofdstuk 5). Om dit te bereiken wordt een aantal concrete projecten voorgesteld. Deze staan in hoofdstuk 6 overzichtelijk beschreven in de leefbaarheidsagenda.

Figuur 2: straatnamenkaart Kruisland

Figuur 3: Overzichtskaart met mooie (ster) en lelijke (bliksem) plekken Kruisland

2. HUIDIGE SITUATIE EN BELEIDSKADER

In dit hoofdstuk wordt de huidige ruimtelijke en sociale structuur van Kruisland op basis van bewonersuitspraken beschreven. Eerst wordt in algemene zin ingegaan op de ruimtelijke structuur van het dorp. Daarna worden achtereenvolgens de volgende thema's behandeld:

- Sociale leven
- Wonen
- Werken
- Voorzieningen
- Ruimtelijke inrichting en verkeer
- Buitengebied en recreatie

In paragraaf 2.8 zal het vigerende beleidskader kort worden besproken, voor zover het relevant is voor de verdere visievorming in het dorpsontwikkelingsplan.

2.1 Kruisland algemeen

Kruisland is als nederzetting gesticht in de in 1487 bedijkte polder. De kerk is als parochie afgesplitst van Wouw en bestaat eveneens van 1487. Het dorp Kruisland heeft een planmatig karakter en overleefde verscheidene overstromingen. De kerk werd in 1651 en nogmaals na 1945 herbouwd. Van noord naar zuid loopt de as Langeweg – Roosendaalseweg, met haaks hierop gericht de Markt en de Molenstraat. Maat en schaal van de bebouwing zijn nog grotendeels gehandhaafd met een- en tweelaagse panden evenwijdig aan de straat. Aan de zuidzijde van de Markt zijn nog enkele smalle, haaks gerichte panden te vinden.

Kruisland is van oudsher een agrarisch dorp. Volgens de bewoners is Kruisland een actief, ondernemend dorp met een ietwat eigenwijs karakter. Het dorpse leven is een kwaliteit en het "ons-kent-ons-gevoel" zorgt voor een sterke sociale eenheid.

Naast de Markt, die door iedereen gewaardeerd wordt als de mooiste plek van het dorp, wordt het buitengebied als hoog kwalitatief getypeerd. Ook onder de kwaliteiten van het dorp wordt de sociale cohesie dat zich uit in het sterk aanwezige verenigingsleven nogmaals aangehaald; de gezelligheid, saamhorigheid en collectiviteit staan hoog in het vaandel¹. Ook worden de recentelijk gedane ingrepen aan de Langeweg (losliggend fietspad) en Molenstraat (opknapbeurt) gewaardeerd. De aanwezigheid van het museum en de supermarkt ervaren de bewoners als positief.

¹ Citaat van een bewoner: "het is het lelijkste dorp met de aardigste mensen".

Daarnaast is in de verschillende discussiegroepen gesproken over de minder goede aspecten van Kruisland ofwel die aspecten die aandacht verdienen in het DOP. In zijn algemeenheid is Kruisland een dorp met een matige uitstraling, met weinig indrukmakende entrees, met te weinig groen en veel rommelige plekken (vaak in de buurt van bedrijvigheid).

Specifiek worden de pastorie, het dorps huis en de school als negatief beoordeeld. De pastorie en het Dorps huis als gebouw. Bij het dorps huis komt de geringe parkeergelegenheid en het slecht onderhouden plantsoen nog ter sprake. Bij de school gaat het niet om het gebouw, maar om het schoolterrein en haar omgeving. Dit is ruimtelijk slecht ingedeeld. Vervolgens wordt de kruising Brugweg met de Markt als onveilig betiteld en het agrarische verkeer door de kern als vervelend.

Het huidige Kruisland staat stil en op het vlak van de commerciële en maatschappelijke voorzieningen is er een neerwaartse trend waarneembaar. Deze positieve en negatieve aspecten zijn weergegeven in kaartbeeld 3.

2.2 Sociale leven

Kruisland is op dit moment een sociaal, zelfvoorzienend leefdorp omgeven door een hoog kwalitatief buitengebied. Uit de geografische ligging is te herleiden dat Kruisland een onafhankelijk en zelfstandig dorp is. Hierdoor ondersteunen de inwoners elkaar waar nodig en mogelijk. Hierin mag veel eigen initiatief verwacht worden. Het dorpse leven is een kwaliteit en het “ons-kent-ons-gevoel” zorgt voor een sterke sociale eenheid. Collectiviteit en saamhorigheid staan hoog in het vaandel.

Foto 1 en 2: het verenigingsleven als basis van het sociaal, actieve karakter van Kruisland

Een sterk aanwezig verenigingsleven², dat de laatste jaren erg stabiel is, heeft een sterke impact op dit sociaal actieve karakter van Kruisland. Het verenigingsleven is

² Voetbal, tennis, KPJ, tafeltennis, harmonie, dweilbandjes 5x, muziek voor verstandelijk gehandicapten, vrijwillige brandweer, ondernemers, toneel, ponyclub, vis, wijkvereniging 3x, vrouwenbond 2x, afdeling zonnebloem. Het enige dat verdwenen is en ook merkbaar ontbreekt is het jeugdwerk.

op dit moment de spil van het sociale leven. Er is vrij veel overlap in vrijwilligers in Kruisland. Er zijn op dit moment circa 150 actieve mensen. Het krijgen van vrijwilligers is geen probleem.

De inwoners van Kruisland zijn zich ervan bewust dat Kruisland zal veranderen als gevolg van de maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de vergrijzing en de individualisering. Van de ene kant zullen, door de vergrijzing en beperkte mobiliteit van ouderen, de verenigingen en activiteiten voor ouderen in stand blijven of zelfs in omvang toenemen. Van de andere kant schuilt er het gevaar van een afnemend ledenaantal van andere verenigingen door vergrijzing en individualisering.

2.3 Wonen

Kruisland heeft 2322 inwoners (per 1 januari 2006). De productieve klasse ofwel de beroepsbevolking van 25 tot 64 jaar is in Kruisland groter in vergelijking met die van de gehele gemeente. Daarbij blijft de jonge niet-productieve klasse (0 – 24 jaar) achter op het gemiddelde in Steenbergen. Het aantal éénpersoonshuishoudens is kleiner (19% in Kruisland en 22% voor Steenbergen als geheel). In Kruisland staan 932 woningen, waarvan 109 sociale huurwoningen (12%). Voor ouderen met een 'beperking' zijn er 34 zogenoemde nul-trede-woningen, waarvan 4 het predicaat HAT³ hebben. 88% van de woningen zijn koopwoningen.

Gemeente Steenbergen kent een afname van de bevolking. Bevolkingsprognoses wijzen uit dat het aantal inwoners tussen 2002 en 2020 zal afnemen met 2% (450 personen). De gemeente Steenbergen is voornemens om in de periode 2005 – 2015 900 woningen te realiseren. Voor de Kern Kruisland is een woningbouwprogramma van 70 woningen geprognosticeerd. Voor de leefbaarheid is het van belang dat er ook in de kleine kernen woningaanbod blijft voor starters en ouderen die in de woonkern willen blijven wonen. Binnen dit programma is rekening gehouden met de realisatie van zorgwoningen met arrangementen voor zorg- en dienstverlening vanuit zorgcentra 't Pluspunt. Deze zijn in 2007 opgeleverd. Na de realisatie van de lopende plannen, zoals de woningen aan de Roosendaalseweg, kunnen in de planperiode tot en met 2015 plannen ontwikkeld worden voor 41 woningen. Hiervoor zijn de locaties Herengoed en Den Darink/Brugweg in beeld. Op dit moment zijn er reeds 8 in aanbouw.

De gemeente heeft in 2004 een woonwensenonderzoek gedaan. Hieruit is te herleiden dat de verhuisgeneigde huishoudens van Kruisland vooral op zoek gaan naar koopwoningen. Van de huishoudens met een verhuishwens zijn 11 huishoudens op zoek naar een huurwoning en 89 huishoudens op zoek naar een koopwoning.

³ HAT is huisvesting voor alleenstaanden of 2 persoonshuishoudens.

Accenten in het woningtekort voor Kruisland worden gevonden in ouderenwoningen in de huursector (5 van de 11), maar vooral in de vrijstaande koopwoningen (57 van de 89).

Foto 3 t/m 6: verschillende woningtype te Kruisland in zowel de koop- als huursector

2.4 Werken

Kruisland is van oudsher een werkdorp. Werken en werkgelegenheid zijn essentieel. In en om Kruisland zijn nog 253⁴ bedrijven (inclusief middenstand) te vinden. 34 bedrijven zijn lid van de ondernemersvereniging. Ondanks dit grote aantal is er nauwelijks meer sprake van nieuwvestiging. Het winkelaanbod is in de afgelopen jaren steeds verder terug gelopen.

De van oudsher aanwezige economische drager van het gebied, de agrarische sector zal ook in de toekomst nog een belangrijke rol vervullen. De in gang gezette schaalvergroting in de landbouw zal zich ook in Kruisland verder voortzetten.

Kruisland is van oudsher een werkdorp geweest. Binnen de kern zijn wonen en werken gemengd. Er zijn echter een aantal bedrijfslocaties die zich kenmerken door een kwalitatief mindere uitstraling.

⁴ <http://2miljoen.nl/Top/Nederland/Noord-Brabant/Steenbergen/Kruisland/search-10>

Foto 7 en 8: bedrijvigheid in de kern Kruisland

2.5 Voorzieningen

Commerciële voorzieningen

Kruisland kent nog een aantal commerciële voorzieningen zoals een supermarkt met bakker en slagerij, een groentewinkel, een naaiwinkel, cafetaria en een schilderszaak. Echter zijn veel commerciële voorzieningen de laatste jaren verdwenen door schaalvergroting, prijsconcurrentie en bereikbaarheid. Deze trend zal wel doorzetten.

Maatschappelijke voorzieningen

De verschillende, aanwezige maatschappelijke voorzieningen liggen verspreid door het dorp. Kruisland heeft een kerk, 't Pluspunt met de ouderensoos, school De Zonneberg, dorpshuis De Siemburg en het sportpark.

De kerk is in goede staat en wordt voldoende bezocht door kerkgangers. Het huidige dorpshuis wordt door vele verenigingen voor vele activiteiten gebruikt. Het dorpshuis De Siemburg is zowel bouwtechnisch als functioneel verouderd. Ook de omgeving, zoals het plantsoen en de parkeergelegenheid, voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. De school is nieuw, maar desondanks heeft de school reeds ruimtegebrek en behoeft een uitbreiding. Verder is de functionele indeling rondom niet optimaal. De accommodatie van tennis en voetbal zijn in orde, maar volgens de voetbalvereniging zijn de velden van mindere kwaliteit (inmiddels zijn de velden reeds in orde gebracht). De buitenschoolse opvang vindt plaats op het sportpark.

Voorzieningen voor ouderen zijn geclusterd rondom 't Pluspunt. In 't Pluspunt wonen over het algemeen alleenstaande ouderen die de voorkeur geven aan groepswonen. Hierbij heeft een ieder een eigen appartement, een gezamenlijke huiskamer, keuken en tuin. De huishoudelijke taken worden zoveel mogelijk verricht door de huurders al dan niet ondersteund door vrijwilligers. Voorzieningen rondom en gerelateerd aan 't Pluspunt zijn een ouderensoos en een woonzorgcomplex.

De ouderensoos is bestemd voor creatieve en educatieve activiteiten voor volwassenen en ouderen van Kruisland. Voor bewoners die liever samen willen eten dan wel voor bewoners die niet meer in staat zijn zelf te koken is er een eetpunt om samen met anderen een warme maaltijd te nuttigen. Ook is er een uitleenpunt van verpleegkundig en medisch hulpmiddelen aanwezig. De ouderensoos is bouwtechnisch en functioneel verouderd.

Het woonzorgcomplex bestaat uit 12 appartementen bestemd voor ouderen met een zorgindicatie. De garantie van 24uurszorg is aanwezig. Ook zij kunnen voor recreatieve en educatieve activiteiten terecht bij de ouderensoos. Hierdoor is er een koppeling tussen ouderenwoningen, zorg en activiteiten.

Foto 9 en 10: maatschappelijke voorzieningen: de Siemburg en de basisschool

Verder huisvest Kruisland een huisartsenpraktijk en een fysiotherapeut.

2.6 Ruimtelijke inrichting en verkeer

Het dorp wordt in het algemeen niet als mooi ervaren. Er zijn te veel rommelige plekken, er is te weinig groen, de entrees zijn niet fraai en er is te weinig ruimte voor de jeugd. Met name voor de jeugd van 14-18 jaar is er geen goede plek.

De algehele verkeerssituatie is recent (2005) gewijzigd. Vrijwel de gehele bebouwde kom is bij de herinrichting ingericht als 30 km zone. De Langeweg, Markt, Roosendaalseweg en Molenstraat zijn geheel heringericht met het daarbij behorende straatprofiel en snelheidsremmende maatregelen. De Markt heeft meer een verblijfsfunctie gekregen dan voorheen. Ondanks de herinrichting zijn de bewoners van mening dat er nog te veel agrarisch verkeer door de bebouwde kom rijdt. Tevens ervaren de bewoners een tekort aan parkeergelegenheid in het centrumgebied en wordt de kruising op de Markt, Brugweg, Roosendaalseweg en Langeweg als onoverzichtelijk ervaren.

Foto 11 en 12: de Markt en de opgeknapte Molenstraat

2.7 Buitengebied en recreatie

Het buitengebied van Kruisland bestaat uit boomgaarden, polders en kreken. De gronden in het buitengebied worden voor het grootste gedeelte beheerd en gebruikt door de agrarische sector. Het uitgebreide krekensysteem is kenmerkend voor het buitengebied van Kruisland en deze hebben dan ook een belangrijke natuurfunctie. Door de inwoners wordt het buitengebied erg gewaardeerd. Naast de agrarische sector heeft ook de toeristische sector in de loop der jaren een steeds dominantere plek genomen in het buitengebied. De wandel en fietsmogelijkheden zijn vergroot en ook de voorzieningen voor mensen van buiten. De toegankelijkheid van het buitengebied kan echter nog verder verbeterd worden.

2.8 Beleidskader

Voor het dorpsontwikkelingsplan is een aantal bestaande beleidsstukken op provinciaal en gemeentelijk bestuursniveau nader bekeken. Hieronder volgt een kort overzicht van enkele onderdelen van deze beleidsachtergrond.

- Streekplan Brabant in balans (2002)
- Uitwerkingsplan Steenbergen-Halderberge
- Gebiedsplan Brabantse Delta
- Notitie buitengebied in ontwikkeling (2004)
- Woonvisie Steenbergen (2006)
- Sociaal beleid Wmo

Streekplan Brabant in balans 2002

Noord-Brabant wordt gekenmerkt door een enorme dynamiek. Deze gaat gepaard met forse ruimteclaims. Brabantse kernkwaliteiten, zoals de natuurlijke milieus, de open ruimten, het gevarieerde woon- en leefklimaat, maar bijvoorbeeld ook de bereikbaarheid staan onder druk. Met het streekplan wordt aangesloten op deze

kernkwaliteiten en wordt aangegeven hoe deze te behouden en versterken. Op hoofdlijnen wordt het beleid ten aanzien van de ruimtelijke ontwikkelingen in Brabant uiteen gezet.

Brabant dient zich verder te ontwikkelen tot een aantrekkelijk woon-, werk- en leefgebied. Daarin staat respect voor de natuurlijke leefomgeving en de landschappelijke en cultuurhistorische rijkdom centraal en zijn het eigen karakter, de specifieke kwaliteiten en contrasten van Brabant duidelijk herkenbaar.

Om dit toekomstbeeld te realiseren moet ook het ruimtelijk beleid bijdragen aan de balans tussen het economische, het ecologische en het sociaal-culturele kapitaal van Brabant. 'Brabant in balans' betekent dat bij het ruimtelijk faciliteren van nieuwe (economische) ontwikkelingen meer aandacht moet worden geschonken aan ecologische en sociaal-culturele aspecten. Hoofddoel van het streekplan is te streven naar een zorgvuldiger ruimtegebruik.

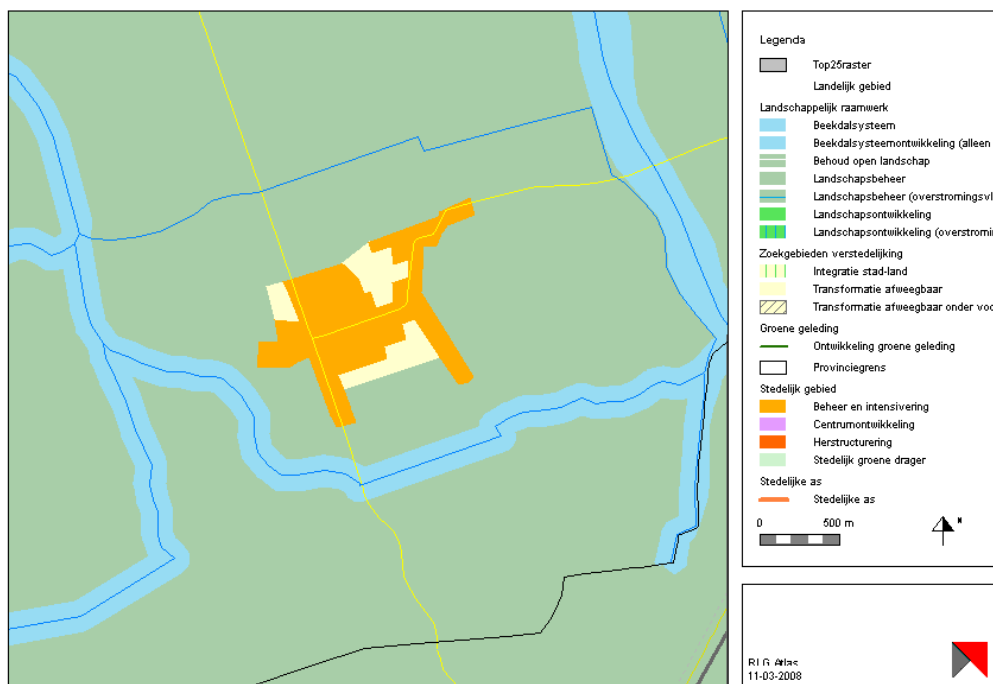
Er worden vijf leidende principes gebruikt om het ruimtelijk beleid voor de komende 10 jaar uiteen te zetten en het hoofddoel 'zorgvuldiger ruimtegebruik' te realiseren:

- meer aandacht voor de onderste lagen;
- zuinig ruimtegebruik;
- concentratie van verstedelijking;
- zonering van het buitengebied;
- grensoverschrijdend denken en handelen.

Als uitwerking van het streekplan is een ruimtelijke hoofdstructuur van Noord-Brabant opgesteld. Kruisland is gelegen temidden van een gebied dat is aangewezen als AHS-Overig. In de AHS staat de instandhouding en de versterking van de landbouw voorop. In de AHS-Overig krijgt de landbouw in beginsel de ruimte om zich in de door haar gewenste richting te ontwikkelen, zonder dat daarbij in het kader van de provinciale ruimtelijke ordening een voorkeur geldt voor bepaalde vormen van landbouw. Binnen deze AHS-Overig zijn groene aders aangewezen die fungeren als ecologische verbindingszone

Uitwerkingsplan Steenberg en Halderberge

Om het Streekplan te specificeren, zijn diverse Uitwerkingsplannen gemaakt van stedelijke en landelijke regio's. Kruisland is opgenomen in het uitwerkingsplan Steenberg en Halderberge. Het Uitwerkingsplan is een ruimtelijk plan op het regionaal schaalniveau. Het vormt een kader voor ruimtelijke ontwikkelingen en maakt onderdeel uit van het provinciale toetsingskader op grond waarvan ruimtelijke plannen en initiatieven van gemeenten worden beoordeeld. Het uitwerkingsplan bestaat uit twee bouwstenen: duurzaam ruimtelijk structuurbeeld en programma.

Figuur 4: uitsnede Duurzaam Ruimtelijke Structuurbeeld Steenbergen-Halderberge

Het duurzaam ruimtelijk structuurbeeld vormt het ruimtelijk kader voor ontwikkelingen in het plangebied. Er is een landschappelijk raamwerk en er zijn zoekgebieden voor verstedelijking onderscheiden. Binnen het landschappelijk raamwerk is verstedelijking uitgesloten, hier zullen ontwikkelingen plaatsvinden in het kader landschapsontwikkeling, landbouw, recreatie, water en natuur. Het gebiedsplan Brabantse Delta geeft hier invulling aan. De omgeving van Kruisland is benoemd als landschappelijk raamwerk, waarin enkele kreeksystemen zijn te vinden. In de inhammen in het dorp is ruimte voor stedelijke transformaties. Het landschappelijk raamwerk is opgebouwd uit een zone voor landschapsbeheer en een zone beheer beekdal- en/of kreeksysteem.

- Landschapsbeheer: Het beleid is gericht op het beheer en behoud van de bestaande landschappelijke verschijningsvorm zoals die is aangegeven op de basisstructuurkaart van Brabant. Het beleid voor deze gebieden krijgt verder inhoud in het kader van de revitalisering van het landelijk gebied.
- Beheer beekdal- en/of kreeksysteem: Dit is het deel van het landschappelijk raamwerk waar de beken en/of krekken en beekdalen de structuurdragers zijn van de landschapsstructuur. De ontwikkeling van deze gebieden krijgt verder inhoud in het kader van de revitalisering van het landelijk gebied, door de waterschappen of wordt uitgewerkt in het kader van de GHS.

DRS
Kernbeeld Kruisland
Provincie Noord-Brabant

Legenda

- Centrumgebieden
- Woongebieden
- Bedrijventerreinen
- Inbreidingslocatie / herstructureringslocatie
- Strategische locatie werken nader af te wegen
- Stedelijk groen
- Water
- GHS + AHS-landschap

Programma verstedelijking > S ha

- Te ontwikkelen bedrijventerrein
- Te reserveren bedrijventerrein
- Te ontwikkelen woningbouw

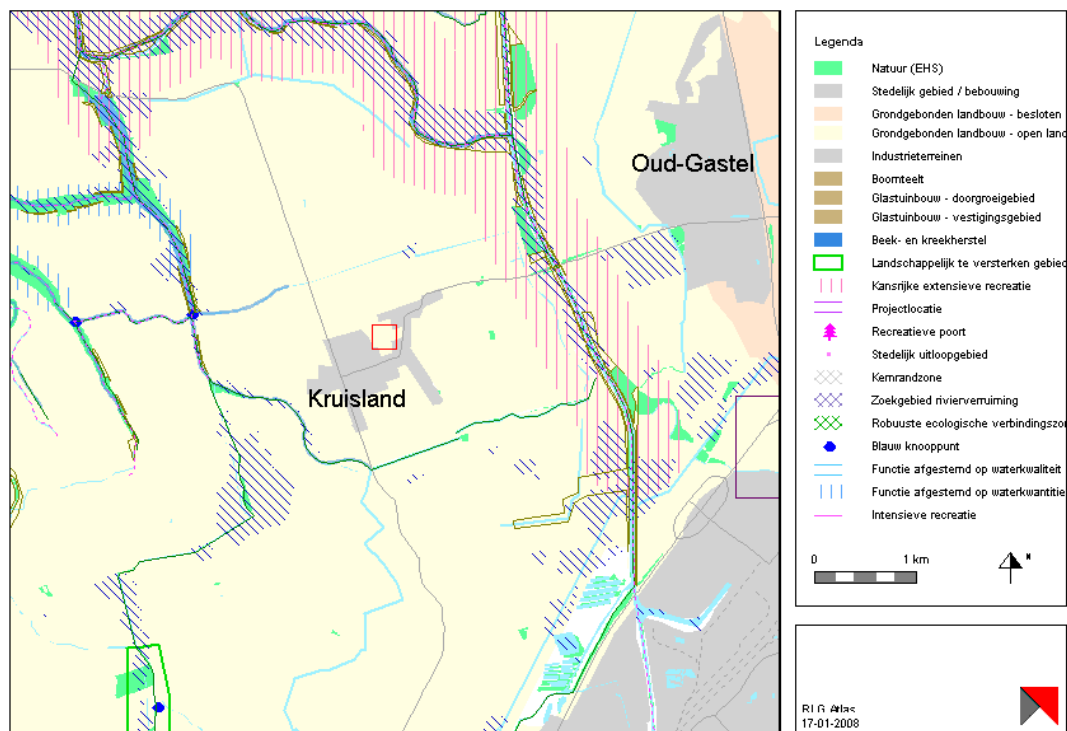
--- RNLE begrenzing
--- Duurzame grens SV+
--- Grens infrastructuur
--- Grens potentieel nat gebied
--- Waterwingebieden
○ Hoge cultuurhistorische waarden (zicht)
--- Toekomstig wegtracé

juni 2004, afdeling GEO, Provincie Noord-Brabant
Copyright topografische ondergrond: Topografische Dienst Nederland, Eindhoven.

De structuur van Kruisland wordt gekenmerkt door zogenaamde inhammen. Hier denkt de gemeente het toekomstige woningbouwprogramma (100 woningen) voor Kruisland voor een deel te realiseren. Op de plankaart voor de kern zijn deze gebieden dan ook als afweegbare transformatieruimte opgenomen. Bovendien heeft de gemeente bij Kruisland een locatie van 2 hectare aangemerkt als potentiële locatie voor een bedrijventerrein (figuur 5).

De provincie heeft met toepassing van de lagenbenadering een Duurzaam Ruimtelijke Structuurkaart gemaakt die als uitgangspunt dient voor de verdere ontwikkeling van Brabant. Deze kaart is gebruikt bij de verdere planvorming en dient ook als basis voor de uitwerkingsplannen van het Streekplan. De lagenbenadering, de sociale en economische vitaliteit en de omgevingskwaliteit zijn de uitgangspunten geweest voor het opstellen van het gebiedsplan Brabantse Delta.

In het westelijk deel van de Brabantse delta, waarvan Kruisland deel uit maakt, staan behoud en ontwikkeling van de landbouw voorop. Het open karakter is een wezenlijk kenmerk van het gebied. De openheid van dit gebied is versterkt door veranderingen die zijn gepleegd. De uitermate goede bedrijfseconomische structuur van de landbouw is hier over 15 jaar versterkt. Agrariërs beschikken in het kleigebied nog steeds over zoet water. Als figuur 6 is een uitsnede van de ambitiekaart van het gebiedsplan opgenomen. De gebieden direct rondom Kruisland zijn vooral aangewezen voor "grondgebonden landbouw – open landschappen". Het behoud en versterking van het open landschap is een belangrijke randvoorwaarde voor het gebied. In deze gebieden wordt meegewerkt aan versterking van de agrarische productiestructuur voor de grondgebonden land- en tuinbouw met respect voor de aanwezige waarden. De beken rondom het dorp hebben vrijwel allemaal een waterbergende functie, waaraan in enkele gevallen een ecologische en extensief recreatieve functie is gekoppeld. In de kern van Kruisland is een te ontwikkelen woongebied benoemd. Dat zijn gebieden (groter dan 5 hectare) waar binnen de planperiode woningbouw voorzien is. Deze gebieden zijn één op één overgenomen uit de uitwerkingsplannen voor de stedelijke en landelijke regio's. Het gebiedsplan is hierover echter niet besluitvormend.

Figuur 6: Ambitiekaart

Nota buitengebied in ontwikkeling

De provincie heeft in 2004 de notitie buitengebied in ontwikkeling ingesteld om gemeenten meer vrijheid te bieden in haar beleid voor nieuwe economische dragers in het buitengebied. Met name in bebouwingsclusters geldt een verruimd beleid. Hiervoor dient de gemeente een gebiedsvisie op te stellen. De gemeente zal in deze visie in het kader van de herziening van het bestemmingsplan opstellen. In het dorpsontwikkelingsplan worden reeds aandachtspunten voor deze visie aangedragen.

Woonvisie Steenberg

De Woonvisie geeft een aantal hoofdlijnen van het gemeentelijk woonbeleid voor de komende 5 tot 10 jaar. De Woonvisie vormt een belangrijk beleidskader voor de meerjarige woningbouwplanning, voor de programmatische invulling van locaties en voor het maken van prestatieafspraken met woningmarktpartijen.

In de hele gemeente Steenberg zullen in de periode 2005-2015 900 woningen gerealiseerd worden, waarvan er 70 in Kruisland gebouwd zullen worden. Daarvan zitten er 32 reeds in de pijplijn. Over de bouw van 5 woningen zijn reeds afspraken gemaakt, maar deze zijn nog niet in procedure gebracht. De bouw van de overige 33 woningen zal dus nog gepland moeten worden.

In Kruisland is een behoefte aan een divers woonprogramma, maar vooral vrijstaande koophuizen zijn gewild. Voor de leefbaarheid is het van belang dat er ook in de kleine kernen woningaanbod blijft voor starters en ouderen die in hun woonkern willen (blijven) wonen. Op de woningvraag van ouderen wordt in Kruisland ingespeeld met de oplevering van een 12-tal appartementen nabij het Pluspunt. Nader zal worden gezien of binnen een afstand van 250 m van het Pluspunt nog een aantal zorgwoningen in de planperiode kan worden toegevoegd. Op de andere locaties in Kruisland zal gedifferentieerd en op maat gebouwd moeten worden, waarbij ruimte geboden kan worden aan de initiatieven van het starterscollectief (starterswoningen). De vraag naar huurwoningen is beperkt.

Sociaal beleid / WMO

De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) is gedeeltelijk van kracht. Deze nieuwe wet houdt een ingrijpende wijziging in zorg en welzijn in. In de wet is opgenomen; de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG), de Welzijnswet en delen van de Algemene Wet Bijzondere ziektekosten (AWBZ). Ook is de gemeente sinds kort verantwoordelijk voor het zittend ziekenvervoer. De WMO wordt gefaseerd ingevoerd.

De verschuiving van taken en verantwoordelijkheden betreft niet alleen die tussen de overheden onderling, maar ook die op het niveau van bewoners. Mensen worden geacht meer zelfredzaam te zijn en meer verantwoordelijkheid voor elkaar te dragen (als mantelzorger, als vrijwilliger). Er vindt een verschuiving plaats van verantwoordelijkheid van de overheid naar het maatschappelijk middenveld. De gemeente is wel verantwoordelijk voor de ondersteuning van het maatschappelijk middenveld. Het gaat met andere woorden om een verschuiving van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. De gemeente regelt niet alleen de vraag om hulp (of welzijn) maar houdt zich dus tevens bezig met de omgeving van de mensen, waarin de vraag zich voordoet. Van belang is dat de gemeente in ieder geval haar huidige beleidsvisie op dit terrein toetst. Legt ze vooral het accent op algemene (welzijns-) voorzieningen die voorkomen dat de vraag een zorgvraag wordt (aandacht voor preventie) of ligt het accent in het beleid op de individuele (curatieve) en meer specialistische zorgvraag.

Om mensen zo lang mogelijk zelfredzaam te laten zijn is het van belang dat de verschillende zorg- en ondersteuningsvoorzieningen samenhang vertonen. Mensen moeten met hun vragen om hulp, informatie en advies in hun directe omgeving terecht kunnen.

3. WENSBEELD

3.1 Inleiding

Het wensbeeld is opgesteld op basis van een tweetal dorpsavonden met een groep actieve en betrokken bewoners van Kruisland. Op basis van het wensbeeld wordt de visie opgesteld. De visie beschrijft hoe in de toekomst wordt gewerkt aan de leefbaarheid van het dorp, met andere woorden hoe het wensbeeld zal worden verwezenlijkt. De visie is als hoofdstuk 4 opgenomen in deze rapportage.

Het wensbeeld is samengesteld op basis van de dorpsgesprekken, die op 27 november en 8 maart in Kruisland hebben plaatsgevonden. Eerst volgt een algemeen wensbeeld, gevolgd door de belangrijkste wensen per onderwerp. Het wensbeeld is per thema aangevuld met de speerpunten voor de visie.

3.2 Kruisland 2020: algemeen wensbeeld

Kruisland is in het wensbeeld een actief, sociaal, saamhorig en veilig leefdorp. Het dorpse karakter blijft behouden. Hierbij speelt het actieve verenigingsleven een belangrijke rol. Het dorp zal wat betreft de woningvoorraad groeien voor eigen behoefte. De woningvoorraad is meer gedifferentieerd en er is voldoende aanbod voor starters en senioren. Inbreidingslocaties zijn opgevuld en woningbouw is gebruikt voor de gewenste ruimtelijke afronding van het dorp. In het wensbeeld is de bedrijvigheid zonder overlast, en de daaraan gerelateerde werkgelegenheid, behouden gebleven. De aanwezige voorzieningen zijn eveneens behouden. Iedere voorziening beschikt over een goede accommodatie en er is goede samenwerking tussen de verenigingen onderling. De verkeersveiligheid is verbeterd en het kwalitatief, hoog gewaardeerde buitengebied is in tact gebleven, goed beleefbaar en toegankelijk.

3.3 Het sociale leven

Kruisland is ook in de toekomst een sociaal, zelfvoorzienend leefdorp omgeven door een hoog kwalitatief buitengebied. De geografische ligging zal niet veranderen waardoor Kruisland een onafhankelijk en zelfstandig dorp zal blijven. Ook in de toekomst zullen inwoners elkaar waar nodig en mogelijk ondersteunen. Hierin mag veel eigen initiatief verwacht worden. De inwoners wensen dan ook voor de toekomst dat het dorpse leven en de grote betrokkenheid bij elkaar behouden zal blijven. Collectiviteit en saamhorigheid staan ook dan nog hoog in het vaandel.

Een sterk aanwezig verenigingsleven heeft een sterke impact op dit sociaal actieve karakter van Kruisland. Omdat de inwoners wensen dat het sociaal actieve karakter behouden blijft, zal het verenigingsleven de spil van het sociale leven blijven. Behoud van het huidige verenigingsleven voor de toekomst is belangrijk voor de inwoners.

De inwoners van Kruisland zijn zich ervan bewust dat Kruisland zal veranderen als gevolg van de maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de vergrijzing en de individualisering. Van de ene kant zullen, door de vergrijzing en beperkte mobiliteit van ouderen, de verenigingen en activiteiten voor ouderen in stand blijven of zelfs in omvang toenemen. Van de andere kant is het gevaar van een afnemend ledenaantal van andere verenigingen door vergrijzing en individualisering. In het wensbeeld is het ledenaantal van het verenigingsleven gelijk gebleven. Dit betekent dat er voldoende starters- en eengezinswoningen zijn om de jongeren, die zorgen voor het op peil houden van het ledenaantal van verenigingen, te huisvesten. In het wensbeeld is er een evenwichtige bevolkingssamenstelling om de leefbaarheid van het dorp te behouden.

Voor een goed en gezond verenigingsleven dient iedere vereniging te beschikken over een goede accommodatie. Hierbij gaat het om zowel om gebouw als omgeving. In het wensbeeld is in ieder geval sprake van een nieuw dorpshuis De Siemburg, een nieuwe accommodatie voor de ponyclub, een sporthal bij de school en de hobbelige sportvelden behoren tot het verleden. Om te voorkomen dat er een gebrek is aan vrijwilligers voor verenigingen, aan het invullen van bestuursfuncties en aan het bevorderen van kennisoverdracht wordt samenwerking tussen verenigingen bevorderd.

3.4 Wonen

De bewoners van Kruisland wensen het dorpse karakter te behouden. Kruisland hoeft als kern niet krachtig uit te breiden. De bewoners hebben de wens geuit dat er voldoende woonmogelijkheden aanwezig dienen te zijn voor de huidige inwoners.

In het wensbeeld is Kruisland een prettig woondorp met gedifferentieerde woonbuurten waar alle doelgroepen terechtkunnen en waar voldoende mogelijkheden zijn om door te stromen. Kruisland dient te groeien om aan de eigen behoefte te voldoen. Dit betekent dat ingespeeld moet zijn op de vergrijzing en er voldoende woonruimte beschikbaar is om jongeren in Kruisland te huisvesten. Om in de toekomst flexibel in te spelen op de woningbehoefte en om leegstand van woningen te voorkomen is het wenselijk om levensloopbestendige woningen te realiseren.

Over de plek waar woningbouw gerealiseerd gaat worden is nog geen helderheid te geven. Het inbreiden en afronden heeft lichtelijk de voorkeur boven uitbreiden. Aspecten als beschikbaarheid en verwerfbaarheid van inbreidingslocaties zijn hierbij cruciaal. In het wensbeeld sluit het woningaanbod in ieder geval aan bij de woningvraag. De woningbehoefte zal zijn gerealiseerd op een aantal van de onderstaande potentiële locaties (zie figuur 7). De locaties Herengood en Den Darink/Brugweg zijn reeds in beeld om op korte termijn gerealiseerd te worden. In onderstaande figuur zijn beide locaties als in voorbereiding zijnde locaties opgenomen. De oppervlakte van het aantal potentiële locaties is groter dan de benodigde oppervlakte om aan de woningbouwbehoefte te voldoen. Ook hier zijn aspecten als beschikbaarheid en verwerfbaarheid cruciaal. Nieuwe seniorenwoningen dienen op kleine inbreidingslocaties nabij de ouderensoos te worden gerealiseerd.

Figuur 7: Potentiële in- en uitbreidingslocaties woningbouw

3.5 Werken

Kruisland is een werkdorp. Werken en werkgelegenheid zijn essentieel. In het wensbeeld zijn de eigen bedrijvigheid en werkgelegenheid behouden gebleven.

In het wensbeeld is de agrarische sector nog steeds sterk vertegenwoordigd. Deze sector heeft voldoende ontwikkelingsmogelijkheden en wordt niet belemmerd door overige ontwikkelingen. Ook zullen voorwaarden worden gecreëerd om verbrede landbouw en nevenactiviteiten op te zetten.

Wat betreft de niet-agrarische bedrijvigheid is het uitgangspunt van het wensbeeld: "Mengen waar mogelijk, scheiden waar noodzakelijk". De eigen, kleinschalige, schone bedrijvigheid, en de daaraan gerelateerde werkgelegenheid, is behouden en nog steeds verweven met wonen. De mix van functies (detailhandel, bedrijvigheid, horeca en wonen) aan de Roosendaalseweg, Langeweg en Molenstraat is behouden gebleven. De in de kern aanwezige bedrijfslocaties zijn goed ingepast. Grotere bedrijven, niet passend bij het karakter van Kruisland, zijn uitgeplaatst. De "eigen" grotere, schonere, bedrijvigheid is gesitueerd op een "eigen" bedrijventerreintje.

3.6 Voorzieningen

In het wensbeeld is Kruisland een compleet dorp met zoveel mogelijk eigen voorzieningen. Door de aanwezigheid van ouderen in het dorp zijn er voldoende vrijwilligers en mogelijkheden om de eigen voorzieningen te ondersteunen.

Commerciële voorzieningen

In het wensbeeld zijn de basisvoorzieningen nog steeds aanwezig. De supermarkt met bakker en slagerij en een bank zijn essentiële voorzieningen. De Markt is het commerciële centrum met voldoende parkeergelegenheid, een ontmoetingsruimte en ingesloten door sociale voorziening zoals het museum, cafetaria en horeca. De mix van functies (detailhandel, bedrijvigheid, horeca en wonen) aan de Roosendaalseweg, Langeweg en Molenstraat is behouden gebleven. Daarnaast zijn op goed bereikbare plaatsen speciaalzaken aanwezig.

Maatschappelijke voorzieningen

Wat betreft de maatschappelijke voorzieningen sluit het totale aanbod maatschappelijke voorzieningen in het wensbeeld aan bij de vraag. Voor iedere vereniging of stichting is een goede functionele ruimte aanwezig, zowel gebouw als omgeving. In het wensbeeld is er een nieuw dorps huis De Siemburg, is een sporthal naast de school gelegen, behoren de hobbelige sportvelden tot het verleden en is de school uitgebreid, verbreed met buitenschoolse opvang en is er een afdoende groot schoolplein aanwezig.

Tevens zijn de voorzieningen voor ouderen, waaronder de ouderensoos, nog steeds geclusterd rondom 't Pluspunt. Er is een blijvende koppeling tussen ouderwoningen, zorg en activiteiten. Het voorzieningenniveau is uitgebreid en versterkt.

Verder is de sportaccommodatie voor voetbal en tennis op orde en wensen de bewoners een goede grasmat. Ook de ponyclub wordt een eigen accommodatie gewenst.

De bewoners hebben geen eenduidige mening of in het wensbeeld de voorzieningen zijn geclusterd of gespreid. De bewoners zijn van mening dat de voorzieningen het beste dienen aan te sluiten bij de behoefte van de diverse doelgroepen en hoe de bijhorende kosten om die behoefte te beantwoorden gefinancierd kunnen worden.

3.7 Ruimtelijke inrichting

In het wensbeeld is Kruisland een mooie en veilige plek om te verblijven. Het dorp heeft een groene uitstraling.

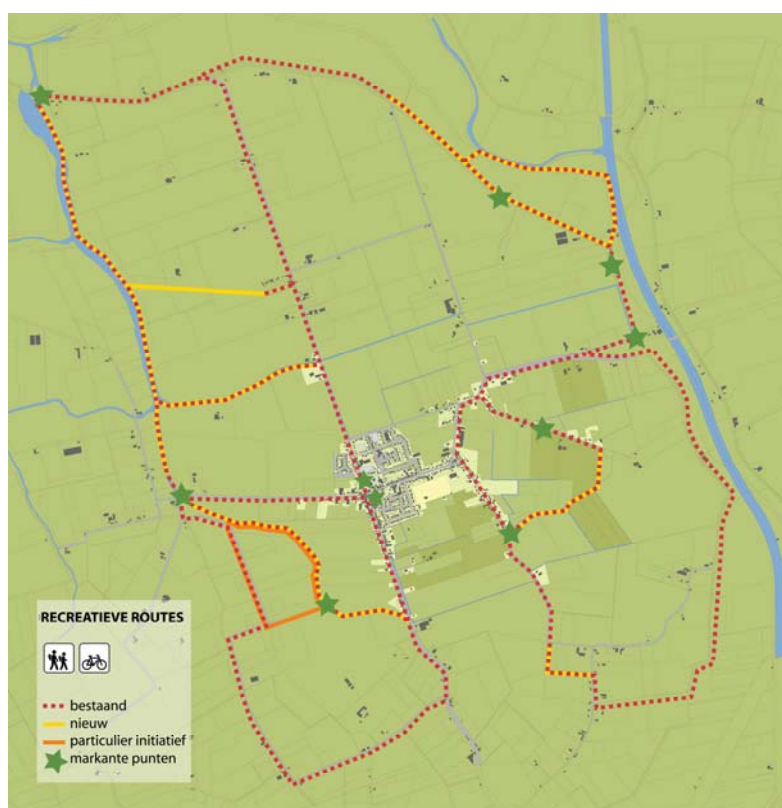
De ruimtelijke inrichting van Kruisland is verbeterd. Er zijn meer speelplaatsen en er is een hangplek. Er is een park, gelegen tussen de Eerste Boutweg en de Molenstraat waarin ook voldoende speel- en sportgelegenheid voor de jeugd zijn gerealiseerd. De visvijver voor de jeugd is opgenomen in een nieuwbouwproject dan wel in het nieuwe park. Deze visvijver wordt beheerd door H.S.V. De Kruisweel die in de nabijheid van de visvijver ook hun clubgebouw hebben. De parkeerplaats bij de sportvelden is verlicht. Daarnaast zijn de entrees opgeknapt, overzichtelijk en hebben de entrees ook de uitstraling die past bij de karakteristiek van Kruisland. Tevens is er voldoende kwaliteitsgroen en parkeergelegenheid in het centrum. In het wensbeeld is de markt nog steeds de centrale plek in het dorp. De uitstraling en inrichting van het centrum is duidelijker en versterkt de identiteit van Kruisland. De voormalige NH kerk, nu museum De Holle Roffel, is zichtbaar en heeft een dominante plek en vormt samen met de markt het centrum van het dorp. Door het zichtbaar maken van het museum zullen de gebouwen aan de Molenstraat 2, 4 en 6 worden gesloopt. Hierdoor kan op deze plek het gebrek aan voldoende parkeerplaatsen in het centrum worden opgelost.

Ook de verkeersveiligheid is verbeterd. De drukte en het hardrijden op de hoofdroutes zijn opgelost. Dit zal gebeuren door de aanleg van een rondweg ofwel het doortrekken van de Gastelseweg naar de Langeweg. Hier zal ook het plaatselijke agrarische verkeer profijt van hebben. De noodzakelijk geachte snelheidsremmende maatregelen passen beter in het straatprofiel of dragen zelfs bij aan de uitstraling van de straat. Voor het zware, agrarische verkeer is een oplossing gevonden en er is vol-

doende parkeergelegenheid in het centrum en onoverzichtelijke situaties behoren tot het verleden.

3.8 Buitengebied

In het wensbeeld waarderen de bewoners het landelijk gebied. In het wensbeeld zijn de kwaliteiten van het huidige, hoog gewaardeerde, buitengebied behouden gebleven. De agrarische bedrijven zijn nog altijd de voornaamste beheerder van het buitengebied. Oude paden zijn hersteld ten behoeve van wandel- en fietspaden (zie figuur 8).

Figuur 8: gewenste routestructuur buitengebied Kruisland

Ook zijn er meerdere en betere visstoepen aangelegd langs de Tuimelaarse kreek (Brugweg). De stoepen zijn natuurlijk van aard en bevatten geen houtensteigers of vlonders. De aanwezige recreatie zorgt in de toekomst, naast het sterke verenigingsleven, voor de sociale cohesie van kruisland.

4. VISIE

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het wensbeeld van Kruisland uitgewerkt in een visie op de toekomst. Om de visie overzichtelijk te maken is deze themagewijs uitgewerkt. Er worden dwarsverbanden gelegd tussen de thema's om de integraliteit van onderwerpen te laten zien. Deze visie is uitgewerkt in een kaartbeeld die is te vinden in de kft van deze rapportage.

4.2 Kernvisie Kruisland

Ook Kruisland zal veranderen als gevolg van de maatschappelijke veranderingen zoals de vergrijzing en de individualisering. Hoe Kruisland verandert, heeft te maken met de dynamiek van werkgelegenheid en het voorzieningenniveau en de vraag of voldoende kansen komen voor starters op de woningmarkt. Ondanks deze dynamiek staat voorop dat wordt ingezet om Kruisland in de toekomst een actief, sociaal, saamhorig en veilig leefdorp te laten zijn voor alle bevolkingsgroepen met de daarbij horende voorzieningen. De grote betrokkenheid bij elkaar en de vele activiteiten zullen ook in de toekomst de kracht van Kruisland zijn. Om er voor te zorgen dat deze doelstelling bereikt wordt, zijn in de visie van dit dorpsontwikkelingsplan voor Kruisland enkele belangrijke keuzes gemaakt. In de visie zijn de volgende speerpunten voor de leefbaarheid opgenomen:

- Kruisland als dorp binnen de gemeente Steenbergen
- Kruisland bestaande uit gedifferentieerde buurten met voldoende woningen voor alle doelgroepen
- Kruisland als sterke, actieve sociale kern
- Kruisland met de markt als commercieel centrum
- Kruisland met een sociaal-maatschappelijk centrum aan de achterzijde van de basisschool met een uitgebreide en verbrede basisschool, een schoolplein, een gymzaal en een nieuw dorps huis De Siemburg
- Kruisland met goede functionele ruimten voor alle verenigingen en/of stichtingen
- Kruisland met een toegankelijk buitengebied voor extensieve recreatie
- Kruisland als mooie, groene en veilige plaats om te verblijven.

In hoofdstuk 4 wordt de visie themagewijs uitgewerkt. Deze visie zal in hoofdstuk 5 leiden tot concrete punten in de leefbaarheidsagenda; het afsprakenkader tussen gemeente en het dorp.

4.3 Sociale leven

Speerpunten

- Realiseren van en het zorgen voor randvoorwaarden voor een sterk sociaal leven
- Realiseren kennisoverdracht en samenwerking tussen verenigingen

Kruisland heeft, mede door haar solitaire ligging, haar dorpse karakter behouden. Het is een sociaal, zelfvoorzienend leefdorp en een dorp waarin 'iedereen gezond meedoet'. Iedereen levert op zijn of haar manier een bijdrage aan de leefbaarheid en kijkt naar mensen om zich heen.

De sociale samenhang is vooral merkbaar door een sterk en divers sociaal leven, dat zich vooral afspeelt rondom de bestaande verenigingen. De verenigingen zijn alle gezond en beschikken over goede accommodaties. Verenigingen werken samen om kennis over te dragen en om te voorkomen dat er een gebrek is aan vrijwilligers en het invullen van bestuursfuncties. De gevreesde afname van het aantal vrijwilligers is beperkt gebleven in Kruisland. Enerzijds komt dit doordat er voldoende starters- en eengezinswoningen zijn om de jongeren, die zorgen voor het op peil houden van het ledenaantal van verenigingen, te huisvesten. Anderzijds komt dit doordat de taken van vrijwilligers kleiner van omvang zijn, waardoor vrijwilligers flexibeler ingezet worden.

Mede door de vergrijzing zijn de verenigingen en activiteiten voor ouderen toegenomen. Door deze activiteiten voor ouderen wordt vereenzaming zoveel mogelijk tegengegaan. Vrijwilligers halen de ouderen thuis op. Verder worden huisbezoeken afgelegd. Het aantal mantelzorgers is toegenomen.

4.4 Wonen

Speerpunten

- Realiseren van gedifferentieerde buurten met voldoende woningen voor alle doelgroepen, minimaal voor de eigen behoefte
- Realiseren seniorenwoningen in de omgeving ouderensoos
- Inbreiden en afronden wordt geprefereerd boven uitbreiden

In 2020 is Kruisland niet krachtig uitgebreid. Kruisland is in 2020 een plattelandsdorp met een constante, beperkte bouwstroom gericht op minimaal de eigen behoefte met voldoende aandacht voor iedere doelgroep. Door deze beperkte, constante bouwstroom heeft Kruisland voldoende woonmogelijkheden voor haar inwoners en is er sprake van een evenwichtige bevolkingsopbouw met diverse woontypologieën. Door dit goed, gedifferentieerd woningaanbod vindt er voldoende doorstroming plaats. Er is ingespeeld op de vergrijzing en een afdoende woningaanbod voor jon-

geren. Bij de woningbouwontwikkeling is nagedacht om toekomstige leegstand te voorkomen. Tevens is voldoende ruimte gereserveerd om aan de toekomstige woningbouwwaanvraag te kunnen voldoen.

Woningbouwlocaties en woningtypen

Tot 2015 zijn 41 woningen gerealiseerd. De woningbouwprojecten Den Darink II en Herengoed I, waarvan de plannen in 2008 in voorbereiding waren, zijn in 2009 gerealiseerd. Deze woningbouwlocaties zijn gevolgd door realisatie van Den Darink III, noordelijke en zuidelijke uitbreiding, waarbij is aangesloten op de infrastructuur van Den Darink I en II. Het zal hier gaan om een invulling met vrijstaande, gescheiden of twee onder een kapwoningen. De inbreidingslocatie aan de Graaf Engelbrechtstraat / Nieuwe Werf, voormalig dorps huis Siemburg, is ingevuld middels woningbouw gericht op de doelgroep senioren. Verder zijn alle vrijgekomen inbreidingslocaties van voormalige grotere bedrijven opgevuld. Ten behoeve van de constante bouwstroom is na 2015 gestart met de realisatie van de uitbreidingslocatie Herengoed II. Wanneer de oksel van de Brugweg en Roosendaalseweg niet volledig gereserveerd hoeft te worden ten behoeve van de bedrijvenlocatie dan bestaat de mogelijkheid om deze reeds gereserveerde gronden te gebruiken om te kunnen voldoen aan de toekomstige woningbouwbehoefte. Natuurlijk zal dan rekening worden gehouden met de naastgelegen bedrijvenlocatie.

De nieuwbouwwoningen hebben de plattegrond van Kruisland niet drastisch veranderd (zie visiekaart in käft). Aan de noordkant is de stedenbouwkundige uitbreiding niet gerealiseerd omdat de 1ste Boutweg wordt gezien als noordelijke kernrand van Kruisland. De moerakker als lijn loodrecht op de Brugweg wordt gezien als westelijke kernrand van Kruisland. De noordelijke invulling van Den Darink III en de uitbreiding Herengoed zijn duidelijke uitbreidingen van de kern Kruisland. De noordelijke uitbreiding Den Darink is niet aan bod gekomen tijdens de dorpsgesprekken maar wordt door de gemeente gezien als logische uitbreiding van Den Darink en kan de financiële haalbaarheid van de zuidelijke uitbreiding, inclusief bedrijfsverplaatsing, vergroten.

Doelgroepen

Doordat in de periode tot 2015 starters- en seniorenwoningen en goedkope eengezinswoningen zijn gerealiseerd, heeft het dorp een gezonde bevolkingsstelling. Door een gedetailleerd woningbehoefte- en woonwensenonderzoek is de gemeente Steenberg in staat geweest om adequaat in te springen op de woningbehoefte en dan voor zowel type als locatie ten behoeve van de verschillende doelgroepen. Veel ouderen zijn in hun eigen huis kunnen blijven wonen. Doordat er kleine aanpassingen zijn verricht. Mensen die toch een bepaalde zorgbehoefte hebben zijn in woongemeenschap 't Pluspunt opgenomen.

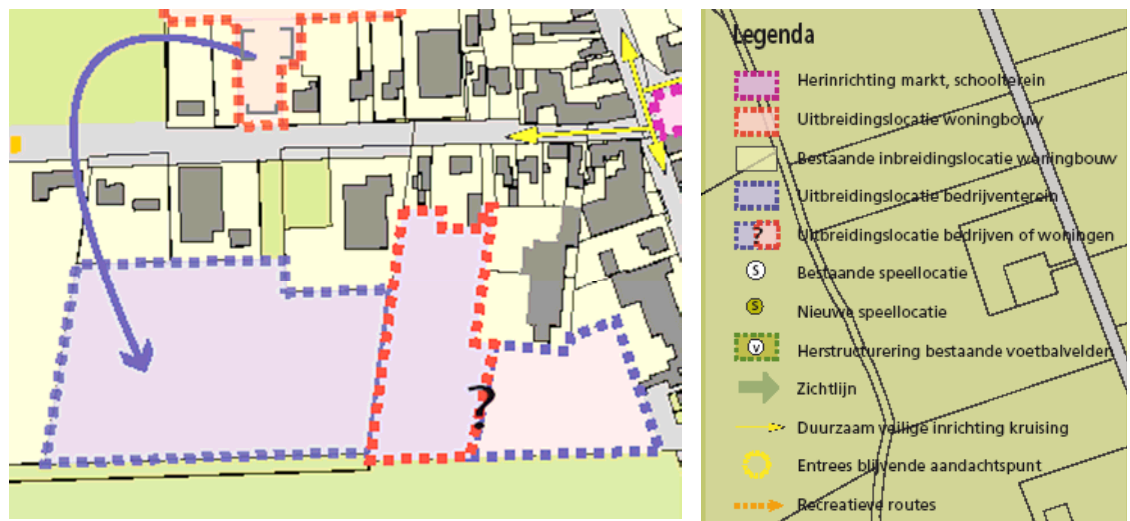
4.5 Werken

Speerpunten

- Voorwaarden scheppen ter behoud van de kleinschalige, eigen bedrijvigheid en werkgelegenheid: voorwaarden mengen wonen en werken en aanleg bedrijventerreintje (figuur 9)
- Uitplaatsen van grote, overlast bezorgende bedrijvigheid

Kruisland is in 2020 een werkdorp. Werken en werkgelegenheid zijn essentieel. Door de schaalvergroting zijn er minder agrarische bedrijven. Echter de agrarische bedrijven die er zijn, zijn enorm in omvang toegenomen. De agrarische bedrijven beheren en onderhouden het grootste gedeelte van het buitengebied van Kruisland en ze hebben voldoende ontwikkelingsmogelijkheden. Ook worden voorwaarden gecreëerd om verbrede landbouw en nevenactiviteiten op te zetten.

Daarnaast is veel eigen bedrijvigheid en werkgelegenheid behouden gebleven. De van oudsher in woonwijken aanwezige bedrijvigheid is goed ingepast. Kleinschalige, schone bedrijvigheid, en de daaraan gerelateerde werkgelegenheid, is behouden en nog steeds verweven met wonen. Nieuwe bedrijvigheid, bedrijven met een uitbreidingswens en grotere, schonere, bedrijvigheid hebben zich gevestigd op de bedrijvenlocatie aan de zuidkant van de Brugweg. Bedrijvigheid, niet passend bij de identiteit en schaal van Kruisland, is uitgeplaatst en hebben zich gevestigd op een bedrijventerrein in Steenberg of Roosendaal.

Figuur 9: bedrijvenlocatie aan de zuidkant van de Brugweg

4.6 Voorzieningen

Speerpunten

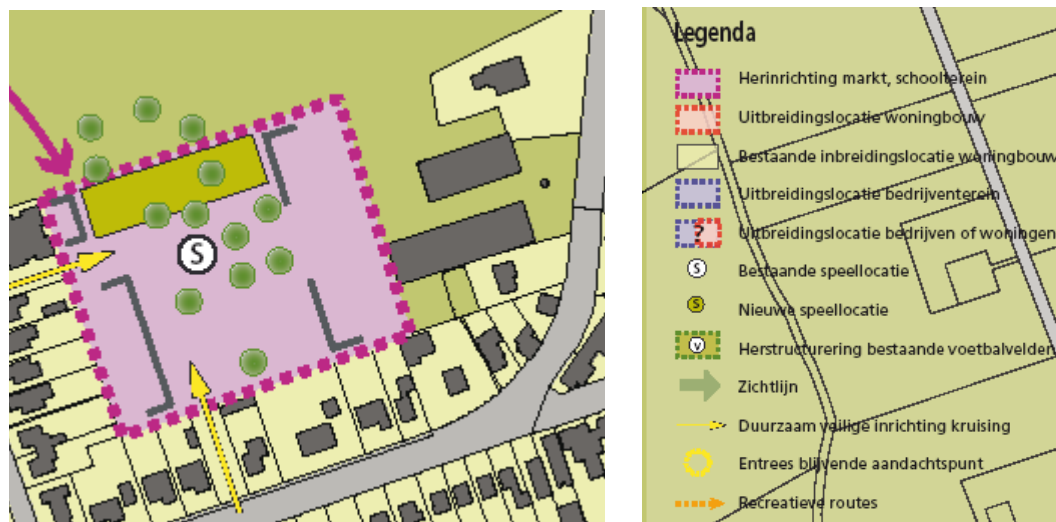
- Behoud van commerciële voorzieningen
- Realiseren van een sociaal-maatschappelijk centrum
- Realiseren jongeren ontmoetingsplaats
- Realiseren en behouden van goede accommodaties, zowel gebouw als omgeving, voor alle verenigingen
- Onderzoek naar hoe de voorzieningen het beste aansluiten bij de behoefte van de diverse doelgroepen en hoe de bijhorende kosten om die behoefte te beantwoorden gefinancierd kunnen worden.

Commerciële voorzieningen

De Markt is het commerciële centrum van Kruisland. Verder is de mix van functies (detailhandel, bedrijvigheid, horeca en wonen) aan de Roosendaalseweg, Langeweg en Molenweg behouden gebleven. Inwoners hoeven voor de dagelijkse boodschappen het dorp niet uit en maken gebruik van de commerciële voorzieningen die in Kruisland aanwezig zijn. De supermarkt met bakker en slagerij en een geldautomaat zijn aanwezig.

Maatschappelijke voorzieningen

In 2020 is het sociaal-maatschappelijk centrum gerealiseerd op de voormalige agrarische gronden tussen basisschool De Zonneberg en het agrarische aardappelbedrijf aan de Molenstraat. Het maatschappelijk centrum bestaat uit de basisschool De Zonneberg, een multifunctionele accommodatie en een openbare ruimte (figuur 10).

Figuur 10: Sociaal-maatschappelijk centrum Kruisland

De basisschool De Zonneberg is een brede school. De brede school vergroot de ontwikkelingskansen van kinderen tot 12 jaar door een doorlopende samenwerking van op elkaar aansluitende voorzieningen. Deze aansluiting is gerealiseerd doordat de basisschool inhoudelijk samenwerkt met de peuterspeelzaal, de bibliotheek en voor- en naschoolse opvang. Samenwerking op het terrein van sport, onderwijs en welzijn is gestimuleerd. Dit wordt versterkt doordat deze functies gevestigd zijn in de nabijgelegen multifunctionele accommodatie. Hierover zo meer. Verder is de basisschool De Zonneberg aan de achterzijde uitgebreid en heeft aansluitend een voldoende groot schoolplein. Het voormalige ruimtegebrek qua gebouw en speelruimte is opgelost. Overigens is het schoolplein na schooltijd openbaar toegankelijk.

Zoals hierboven reeds vermeld is er nabij de basisschool De Zonneberg een multifunctionele accommodatie De Siemburg⁵ gerealiseerd. Alle verenigingen en functies van het voormalige dorpshuis De Siemburg hebben hierin een plek gekregen. De multifunctionele accommodatie bestaat onder andere uit een dorpshuis De Siemburg, een gymzaal, de bibliotheek, kinderopvang, BSO en functies in het kader van het centrum jeugd en gezin. Ook de jongerenontmoetingsplek wordt bij voorkeur gerealiseerd nabij de MFA. Alleen wanneer het tijdsaspect zwaarder heeft gewogen is deze in Den Darink gerealiseerd.

Niet alleen kinderen tot twaalf jaar zullen gebruik maken van de multifunctionele accommodatie, maar het gehele dorp. Zo kunnen alle bewoners gebruik maken van de bibliotheek en de gymzaal in de avonduren. Er vinden tal van activiteiten plaats voor jong en oud in zowel georganiseerd als ongeorganiseerd verband. Zodoende vinden er (korte) ontmoetingen plaats tussen jong en oud. Het gebouw is ook goed toegankelijk en bereikbaar voor mensen met een functiebeperking.

Foto 13 en 14: Voorbeeld van een MFA (links) en multifunctionaliteit (rechts)

Vanwege het multifunctionele gebruik werken betrokken partijen nauw samen. Daarbij gaat het om enerzijds besturen van de verenigingen, De Siemburg en De

⁵ Mocht de realisatie van het sociaal-maatschappelijk centrum niet haalbaar zijn, dan zal dorpshuis De Siemburg op de locatie Graaf Engelbrechtstraat worden gerenoveerd tot multifunctionele accommodatie of zal eventueel naar een andere geschikte locatie worden verplaatst

Zonneberg en anderzijds gebruikers (georganiseerden en ongeorganiseerden). Er is een plan van aanpak opgesteld ten aanzien van het beheer en de bedrijfsvoering. Het beheer wordt door de gebruikers van de MFA verzorgd met mogelijke ondersteuning vanuit de gemeente en/of een welzijnsinstelling. Het bestuur is initiator en draagt zorg voor de afstemming met maatschappelijke organisaties en de gemeente als regisseur. De gemeente vervult haar regierol goed doordat ze beschikt over een breed gedragen visie als onderlegger.

Het sportpark voor tennis en voetbal is als accommodatie op orde. De hobbelige voetbalvelden behoren tot het verleden (dit is inmiddels al gebeurd). Ook de ponyclub heeft haar eigen clubgebouw aan het sportpark. Het verzoek van H.S.V. De Kruisweel tot het aanleggen van een visvijver wordt niet gehonoreerd. Enerzijds door ruimtegebrek en anderzijds door het feit dat in het buitengebied al voldoende viswater aanwezig is. In het buitengebied zullen langs de watergangen visstoeppen worden aangelegd die een openbaar toegankelijk karakter hebben gekregen.

Zorgvoorzieningen

Het voorzieningenniveau ofwel de ouderensoos, het eetpunt, uitleenpunt medicatie is versterkt met een HOED-voorziening: huisarts, fysiotherapie, diëtiste en EHBO. Ook wordt zorg thuis aangeboden. Deze voorzieningen hebben een plek gekregen in de nieuwe multifunctionele accommodatie⁶. Dit voorzieningenniveau is gerealiseerd door goede samenwerking tussen het bestuur van 't Pluspunt, het bestuur van de Stichting Groenhuysen⁷ en de gemeente. De zorginstelling biedt thuiswonende ouderen personenalarmering aan en persoonlijke verzorging, begeleiding, voeding- en dieetadvies en advies van paramedici als de fysio-, ergotherapeut en logopedist. Er is een goede koppeling tussen ouderenwoningen, zorg en activiteiten.

Kerk

Het kerkbezoek is, net als in andere delen van Nederland, afgenomen. In de kerk worden soms kleine, culturele activiteiten georganiseerd, zoals tentoonstellingen of voorstellingen. In het onderzoek naar de invulling van het MFC zal dit betrokken worden. Deze activiteiten belemmeren de kerkgangers echter niet.

4.7 Ruimtelijke inrichting en verkeer

Speerpunten

- Realiseren speelplaatsen en jeugd ontmoetingsplaatsen
- Opstellen en uitvoeren groenplan
- Duurzaam veilig inrichten sluiproutes buitengebied

⁶ Uit onderzoek zal blijken of de ouderenvoorziening daadwerkelijk naar de multifunctionele accommodatie zal verplaatsen of dat deze voorzieningen geclusterd blijven rondom 't Pluspunt

⁷ Wanneer het bestuur van stichting Groenhuysen om welke reden dan ook niet deelneemt aan de samenwerking zal een andere organisatie benaderd worden

Kruisland is een mooie en veilige plek om te verblijven en het heeft een groene uitstraling.

Ruimtelijke inrichting

De Markt is nog steeds de centrale plek in het dorp. De markt is qua hoofdopzet niet veranderd ten opzichte van de huidige situatie en heeft een sterke uitstraling en functionele inrichting. De hoofdopzet van een combinatie van verblijfsfunctie en verkeersfunctie is gehandhaafd. De Markt versterkt de identiteit van Kruisland. Het is nog de vraag of museum De Holle Roffel in de voormalige NH kerk zichtbaar is en een dominante plek heeft. Het is namelijk niet economisch rendabel om het gebied voor het museum bij de Markt te betrekken en de daar toen aanwezige woningen op te kopen en te slopen. De baten staan niet in verhouding met de te maken kosten. Wanneer hier een creatieve oplossing voor wordt aangedragen bij de gemeente zal dit zeker bekeken worden.

Er zijn speelplaatsen voor verschillende leeftijdsklassen in Kruisland verspreid over de kern. Er zal een jeugd ontmoetingsplek (jop) zijn gerealiseerd in woningbouwlocatie Den Darink of nabij de MFA van Kruisland. De realisatie van een JOP nabij de MFA heeft de voorkeur. Realisatie in Den Darink zal plaatsvinden wanneer het tijdsaspect zwaarder heeft gewogen dan de bundeling van alle voorzieningen in het nieuwe sociale hart van Kruisland.

Er is een groenplan opgesteld dat vervolgens wordt uitgevoerd. In de visie op Kruisland is kwaliteitsgroen toegevoegd en goed onderhouden. Een dorpsbos is onder meer kwaliteitsgroen dat is toegevoegd aan Kruisland. Bij het onderzoek naar de realisatie van het dorpsbos is de aanleg van een nieuwe visvijver meegenomen. De parkeervoorziening van het sportpark is goed verlicht (is inmiddels uitgevoerd).

Verkeer

In 2005 zijn de belangrijkste doorgaande wegen zowel in het centrum van Kruisland als in het buitengebied (zoals Kruislandse Dijk, Roosendaalseweg) ingericht conform duurzaam veilig. Uit de bij ons beschikbare cijfers ten aanzien van het aantal verkeersongevallen blijkt in Kruisland bebouwde kom + buitengebied het aantal verkeersongevallen in de periode 2005-2008 in vergelijking met de periode 1997-1999 met meer dan 30% per jaar gemiddeld af te zijn genomen (waaronder ook begrepen het aantal letsels als gevolg van ongevallen). Hieruit blijkt dat er in tegenstelling tot hetgeen wordt ervaren door de dorpsbewoners er geen redenen zijn om de verkeerssituatie binnen de bebouwde kom aan te passen. In het buitengebied zullen de, naar aanleiding van de als gevolg van het duurzaam veilig inrichten van de doorgaande wegen, gebruikte sluiproutes ook duurzaam veilig zijn ingericht (aanleg drempels). Het betreffen de wegen de Boonhil, Princebosseweg en Gagelweg.

De wens tot het realiseren van extra parkeergelegenheid op de Markt komt niet tot uiting in de visie. De twee opties voor het realiseren van meer parkeerplaatsen zijn op verscheidene redenen niet haalbaar. Enerzijds is de optie om de verblijfsfunctie van de Markt geheel of gedeeltelijk op te heffen niet te verantwoorden. De inwoners zijn namelijk van mening dat de Markt ook een ontmoetings- en verblijfsfunctie dient te herbergen. Anderzijds weegt de sloop van een tweetal woningen voor de Holle Roffel niet op tegen de baten ofwel het realiseren van een Markt met een ontmoetings- en parkeerfunctie. Wel zal extra parkeergelegenheid worden gerealiseerd in het kader van de realisatie van een multifunctionele accommodatie en brede school.

De noordelijke en zuidelijke entree zijn qua aanzicht heringericht en hebben de uitstraling die past bij de karakteristiek van Kruisland. Dit wordt meegenomen in het Groenplan.

4.8 Buitengebied

Speerpunten:

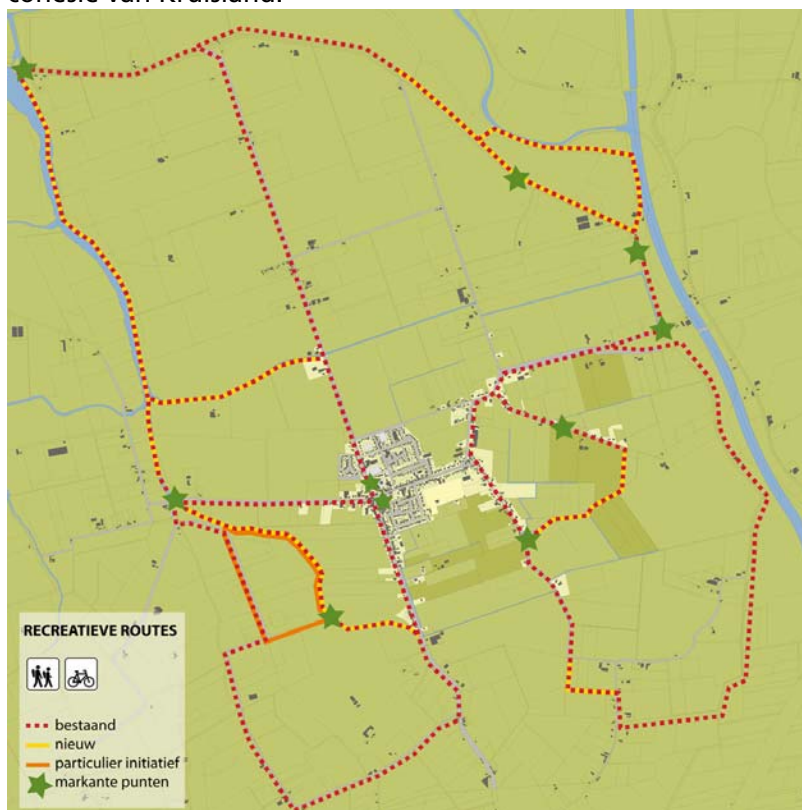
- Realiseren en herstellen van de oude padenstructuur ten behoeve van het meer toegankelijk maken van het buitengebied middels fiets- en wandelpaden
- Economische potentie buitengebied wordt meer benut door naast agrarische bedrijvigheid ruimte te scheppen voor de vestiging van kleinschalige niet agrarische bedrijvigheid en uitbreiding nevenactiviteiten bij agrarische ondernemers
- Aanleg visstoepen

Het buitengebied wordt door de inwoners hoog gewaardeerd. Het buitengebied is veranderd en niet alleen maar agrarisch productiegebied, ook wordt het buitengebied gebruikt als “stedelijk” uitloopgebied en als vestigingsplaats voor kleinschalige niet-agrarische bedrijvigheid.

De agrarische sector is nog steeds de voornaamste beheerder van het buitengebied. De agrarische ondernemers wordt voldoende ruimte geboden om hun bedrijf te blijven ontwikkelen. Er zijn ook agrarische ondernemers die hun bedrijf hebben verbreed met nevenactiviteiten, zoals minicampings en bed & breakfast. Een aantal agrarische ondernemers is genoodzaakt geweest om te stoppen. Enkele van deze voormalige agrarische bedrijfslocaties zijn verkocht en worden nu gebruikt voor kleinschalige niet-agrarische bedrijvigheid. Deze bedrijfjes belemmeren de agrarische bedrijfsvoering en de recreatieve waarde van het buitengebied niet.

De extensieve recreatie is toegenomen. Niet alleen zijn er meer bedrijfjes gericht op de extensieve recreatie ook zijn de voorzieningen ten behoeve van de extensieve recreatie toegenomen. Naast de oude paden (figuur 11) die hersteld zijn ook rust-

plekken op markante punten en bewegwijzering aangebracht. In kruisland zijn meerdere en betere visstoeppen aangelegd die openbaar toegankelijk zijn. De aanwezige extensieve recreatie zorgt, naast het sterke verenigingsleven, voor de sociale cohesie van Kruisland.

figuur 11: routestructuur 2020 buitengebied Kruisland

4.9 Leefbaarheidsagenda

Nr	Thema	Agendapunt	Uitwerking in actie / plan:	Taakverdeling	Tijdschema	Relatie met beleidsdoelen/ financiële regelingen
1.	<u>Sociale leven</u>	Onderzoek verenigingen naar mogelijke samenwerking en kennisuitwisseling t.b.v. kostenbesparingen	• Contact met verenigingen om inzicht te krijgen in aanwezige kennis, kunde en behoeften • Opzetten draaiboek kennisuitwisseling en samenwerking tussen verenigingen	• Verenigingen (initiatief overleg) • Gemeente (overleg, faciliteren)	2010	• Agendapunt 10
2.	<u>Wonen:</u>	Realiseren uitbreidingslocatie Den Darink II en Herengoed I	• Den Darink II resterende kavels verkopen. Herengoed I concrete afspraken met woningbouwvereniging en startersvereniging Engels Dorp	• Gemeente (beleid en regie) • Woningbouwvereniging (uitvoering)	2008 -2009	• Woonvisie • Bestemmingsplan • Verordening VROM startersregeling
3.		Op peil houden van een beperkte, maar constante bouwstroom	• Vroegtijdige onderzoeken woningbouwlocaties Den Darink III, huidige locatie Siemburg en voor de lange termijn Herengoed II • Nieuwe locaties opnemen in structuurvisie en bestemmingsplan(nen)	• Gemeente (regie, beleidsmatig en communicatie) • Woningbouwvereniging en Projectontwikkelaar (uitvoering)	2009 - 2020	• Woonvisie • Bestemmingsplan • Verordening VROM startersregeling
4.		Gedifferentieerd woningbouwprogramma t.b.v. diverse bevolkingssamenstelling	• Gemeentelijk onderzoek naar woningbouwbehoefte en woonwensen. • Gemeentelijk onderzoek naar mogelijkheden om bestaande woningen fysiek aan te passen, zodat ouderen langer kunnen blijven wonen (Blijvend thuis)	• Gemeente (beleid en regie) • Woningbouwvereniging	2009 - 2020	• Woonvisie • Bestemmingsplan • Verordening VROM startersregeling

Nr	Thema	Agendapunt	Uitwerking in actie / plan:	Taakverdeling	Tijdschema	Relatie met beleidsdoelen/ financiële regelingen
5.	<u>Werken</u>	Behoud agrarische sector	- Onderzoek mogelijkheden en benodigdheden om binnen bestaande voorwaarden de agrarische sector te behouden - Opstellen beleid t.b.v. van het bieden van faciliteiten ter behoud van agrarische sector	- Gemeente (initiatief, overleg, uitvoering en faciliteren) - LTO (overleg) - Lokale agrariërs (overleg)	2010 – 2011	- Bestemmingsplanbuitengebied - Gebiedsvisie buitengebied in ontwikkeling
6.		Versterken andere economische dragers buitengebied	- Opstellen gebiedsvisie buitengebied in ontwikkeling - Overleg met provincie over visie en concrete projecten - Implementeren visie in bestemmingsplan	- Gemeente (initiatief, procedure en overleg provincie) - Particulieren (initiatieven indienen)	2010 – 2011	- Provinciale structuurvisie - Gebiedsplan Brabantse Delta - Westtop
7.		Onderzoek naar realisatie bedrijventerrein aan de zuidkant Brugweg	- Behoeftedonderzoek bedrijvenlocatie - Onderzoek stedenbouwkundige invulling en toets aan beleid, waarden en milieu - Concrete afspraken maken met grondeigenaren	- Gemeente (overleg en faciliteren) - Projectontwikkelaar (initiatief) - Kamer van Koophandel - Lokale bedrijven	2009	
8.		Kansen bieden aan startende ondernemers aan huis of op bedrijventerrein aan de zuidkant van de Brugweg en voor uitplaatsing bestaande bedrijven	- Economische beleidsvisie - Beleidsafstemming bestemmingsplan - Creëren vestigingsrandvoorwaarden op lokaal bedrijventerrein - Bij gebiedsvisie in het kader van de beleidslijn buitengebied in ontwikkeling onderzoek naar extra mogelijkheden	- Gemeente (regie, beleidsmatig & communicatie) - Initiatiefnemers / eigenaren (project, onderzoek behoefte)	2009 - 2010	- Bestemmingsplan - Gebiedsplan Brabantse Delta

Nr	Thema	Agendapunt	Uitwerking in actie / plan:	Taakverdeling	Tijdschema	Relatie met beleidsdoelen/ financiële regelingen
9.	<u>Voorzie- ningen:</u>	Centrumontwikkeling Markt Kruisland en be- houd huidig aanbod commerciële voorzienin- gen	- Onderzoek naar versterking centrumfunctie Markt middels commerciële voorzieningen - Economische beleidsvisie	- Gemeente (regie, projectlei- ding en uitvoering) - Kamer van Koophandel - Initiatiefnemers / eigenaren / lokale horeca	2009 – 2020	Bestemmingsplan kom
10.		Opstellen accommodatie- plan (multifunctionele accommodatie/brede school)	- Kadernotitie gemeente (visie en plannen) - Gesprekken met besturen van afzonderlijke accommodaties, maatschappelijke organisaties, gebruikers, ambtenaren over visie - Inventariseren wensen en behoeften van bewoners - Vaststellen vereiste omvang mfa en aantal parkeerplaatsen - Subsidiescan / financiering - Vastleggen ontwikkelingstra- ject met go – no go keuzes - Gemeentebreed samenwerken - Realisatie	- Gemeente (regie, projectlei- ding en uitvoering) - School, gemeenschapshuis, bibliotheek, peuterspeelzaal, voor- en naschoolse opvang, zorginstelling, woningbouw- corporatie (uitvoering) - Bewoners (vrijwilligers) - Welzijninstelling en zorgin- stelling (uitvoering)	2009-2011 go or no go 2012-2013 realisatie	- Nota WMO (wet op de maatschappelijke onder- steuning) - Agendapunt 11 en 16
11.		Uitbreiding basisschool	- Onderzoek ruimtebehoefte basisschool De Zonneberg voor realisatie uitbreiding gebouw en schoolplein - Realisatie	- Gemeente - Bestuur basisschool	2009 – 2011	Agendapunt 10 en 16
12.		Zorg aan huis	- Mogelijkheden onderzoeken aanbod van zorginstellingen t.b.v. 'zorg aan huis' - Afspraken maken tussen ge-	- Gemeente (regie) - Bestuur 't Pluspunt - Stichting Groenhuysen	2009-2011	Nota WMO

Nr	Thema	Agendapunt	Uitwerking in actie / plan:	Taakverdeling	Tijdschema	Relatie met beleidsdoelen/ financiële regelingen
			meente en een of meerdere zorginstellingen • Mogelijkheden verkennen voor klussen/ en boodschappendienst (welzijn) • Verbeteren aanrijtijd			
13.		Versterking zorgvoorzieningenniveau	• Onderzoek naar behoefte en haalbaarheid versterken zorgvoorzieningenniveau	• Gemeente • Bestuur 't Pluspunt • Stichting Groenhuysen	2009 – 2011	• Nota WMO • Agendapunt 10 en 12
14.		Verbreding Kerk	• Onderzoek naar multifunctioneel gebruik Kerk	• Gemeente • Kerkbestuur • Dorpsvertgenwoordiging	2013	
15.		Opknappen voetbalvelden	• Reeds uitgevoerd	• Voetbalvereniging en gemeente	2008	
16.	<u>Ruimtelijke inrichting en verkeer</u>	Aanleg en onderhoud Groen en speelplaatsen	• Groenplan gemeente in samenwerking met bewoners en woningbouwvereniging • Nota speelruimtebeleid • Aansluiten bij andere (weg-grondwerkzaamheden)	• Gemeente (onderzoek, uitvoering en budgettering) • Bewoners (overleg, draagvlak) • Woningbouwvereniging (buurtoverleg)	Opstellen groenvisie en nota speelruimtebeleid 2009 uitvoering 2010	
17		Realiseren JOP (Jongerenontmoetingsplek)	• Onderzoek naar inrichting JOP • Locatiekeuze Den Darink of nabij toekomstig MFA • Realisatie JOP	• Gemeente (onderzoek en uitvoering) • Bewoners (overleg, draagvlak)	2010 - 2013	•
18		Onderzoek naar realisatie dorpsbos	• Onderzoek naar locatie voor een dorpsbos • Aanleg Dorpsbos	• Gemeente (onderzoek en uitvoering) • Bewoners (overleg, draagvlak)	2009 - 2010	•
19.		Aanleg verlichting parkeervoorziening sportpark	• Reeds uitgevoerd	• Gemeente • verenigingen sportpark	2009	• Agendapunt 1

Nr	Thema	Agendapunt	Uitwerking in actie / plan:	Taakverdeling	Tijdschema	Relatie met beleidsdoelen/ financiële regelingen
20.		Herinrichting entrees	Onderzoek en opstellen plan voor herinrichting entrees passend bij identiteit Kruisland	- Gemeente (regie, projectleiding en uitvoering) - Dorpsraad (initiatief)	2013	Groenplan
21.		Duurzaam inrichten sluipt-routes Boonhil, Princebos-seweg en Gagelweg	Gemeente heeft ervaring met het duurzaam inrichten van wegen	Gemeente (regie, projectleiding en uitvoering)	2009 – 2010	- Nota rationeel wegbeheer - Duurzaam veilig
22.	<u>Buitengebied:</u>	Realiseren en herstellen oude padenstructuur	- Inventariseren van mogelijkheden bij diverse participanten. - Overleg met grondeigenaren - Opstellen inrichtings- en realisatieplan	- Dorpsraad (initiatief) - Gemeente (coördineren routenetwerk) - Ondernemers (koppeling aan particulier initiatief) - Grondeigenaren (overleg)	2009 Planontwikkeling 2009aanleg eerste ommetje - Aanleg overige ommetjes 2009-2015	
23.		Aanleg voorzieningen t.b.v. extensieve recreatie	- Behoefteteonderzoek naar voorzieningen - Budgettering en realisatie	- Gemeente ((regie, projectleiding en uitvoering) - Dorpsraad (overleg) - Eigenaren (overleg)	2010	Agendapunt 20
24.		Aanleg visstoepen	- Behoefteteonderzoek (waar, wat en hoe) - Budgettering en realisatie	- Waterschap (regie, projectleiding en uitvoering)) - Gemeente (overleg) - Visclub (overleg) - Dorpsraad (overleg)	2010	

Tabel 1: Leefbaarheidsagenda

